

Velkommen til Bærum

Styremøte for barnehagene i Bærum kommune

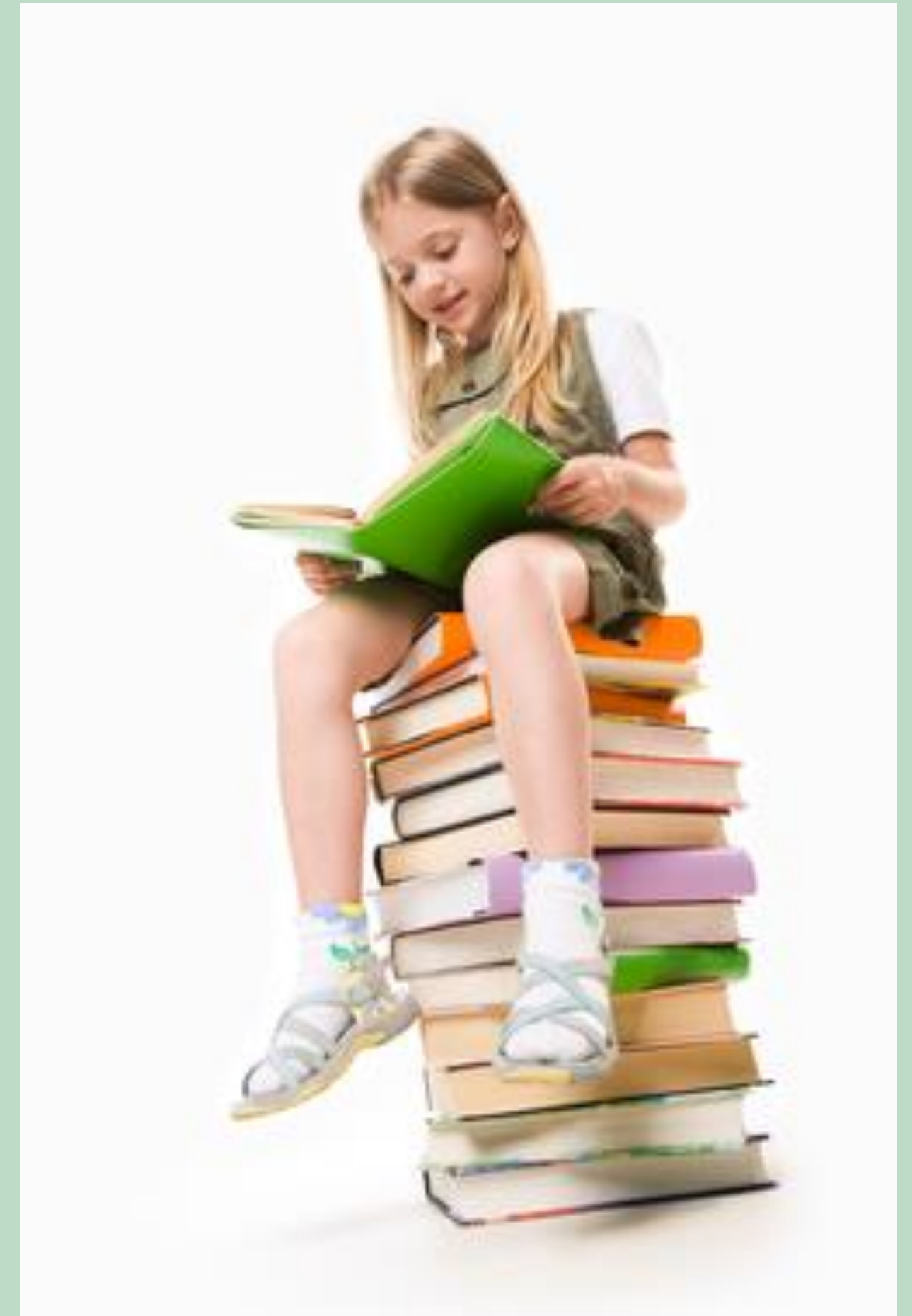
9. Februar 2017

Sammen skaper vi fremtiden

MANGFOLD - RAUSHET - BÆREKRAFT

Agenda

- ▶ Språkløyper
- ▶ Samtaleguide fra Udir
- ▶ Kompetanseheving våren 2017

Språk er mer enn ord!

Språkløyper

- ▶ Nettbasert gratis materiell - se sprakloyper.no
- ▶ Utviklet av Nasjonalt senter for leseopplæring og leseforskning (Lesesenteret) og Nasjonalt senter for skriveopplæring og skriveforskning (Skrivesenteret).
- ▶ Nasjonal strategi for språk, lesing og skriving fra 2015-2019.
- ▶ Mål:
 - heve personalets kompetanse
 - styrke barnehagens daglige arbeid med språklæring.

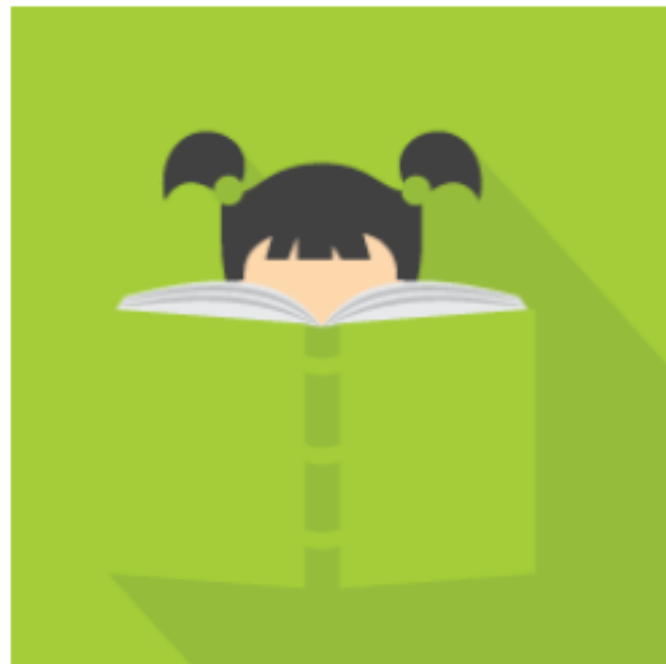
ET LØFT FOR SPRÅK, LESING OG SKRIVING

Se filmen

BARNEHAGE

EIERE OG LEDELSE

BARNETRINN

SPRÅKLØYPER-BLOGGEN

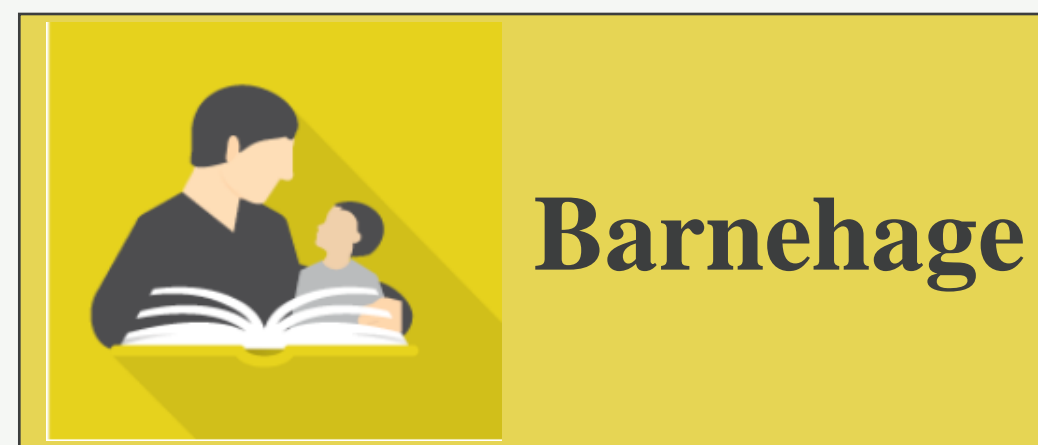
UNGDOMSTRINN

AKTUELT

VIDEREGÅENDE

OM SPRÅKLØYPER

Språk og leseaktiviteter

10 økter

- **Språklæring**
 - barns språkutvikling
 - språk og lesing
- **Ulike måter å lese på**
 - samtalen som arbeidsform
 - å lese flere ganger
 - å lese bilder
 - konkrete og ordforråd
 - å lese tekster med - gjentakende mønster
- **Lesning for alle**
 - leselyst
 - leselogg
 - foreldresamarbeid

Språkhverdag

10 økter

- **Språklig deltakelse**
 - Barns språkutvikling
 - Hverdagssamtalen
 - Videreføring
- **Språklige erfaringer**
 - Språklig variasjon i hverdagen
 - Skriftspråkmøter
 - Å oppdage skriften
 - Barns deltakelse i lek og den voksnes rolle
- **Blikk for språk**
 - Språk og deltakelse i lek
 - Språklig variasjon og språklig identitet
 - Språkarbeid i overgangssituasjoner

Språkvansker Våren 2017

Brobygger 2018

??

Hver økt inneholder aktiviteter som film, quiz, IGP-arbeid, forankring til tema.
Alt kan lastes ned og skrives ut.
Hver økt tar ca 1 time.

Gjennomføring

- ▶ Arbeidet er tenkt gjennomført over ett år.
- ▶ Temaene i kompetanseutviklingsplanen er fordelt på 10 økter.
 - ▶ De tre første øktene er tenkt gjennomført på en halv planleggingsdag – de resterende 7 på personalmøter.

MEN...

**Det er frihet til å velge gjennomføringsmåte selv.
Kan brukes stykkevis og delt, men «nøkkelen» til
endring er å holde på over tid... ?**

Språkhverdag

Alle barn har en språkhverdag som er ulik andres språkhverdag. Barnets språkhverdag både former og setter rammer for barnets språkutvikling. Vet du for eksempel at 5-åringene er blant dem som har minst samtaleid med voksne i barnehagen? (*)

Målet med denne kompetanseutviklingspakken er å styrke barnehagens daglige arbeid med barnas språklæring gjennom bevissthet om språklig mangfold.

Gjennom arbeid med kompetanseutviklingspakken får barnehagepersonalet økt kunnskap om hvordan å:

- bruke **språklig deltakelse** som drivkraft for språkutvikling
- legge til rette for og ta i bruk barns **språklige erfaringer**
- ha et **blikk for språk** som kan bidra til trygghet i pedagogiske valg i språkarbeidet for hele barnegruppen

Vi takker Thomas Hammerø Lund (Sola kommune) og Ingvild Alfheim (Høgskolen i Oslo og Akershus), for grundig lesing og kritikk av fagtekster, refleksjonsoppgaver og praksisoppdrag. Vi vil også takke Emmaus barnehage i Stavanger for godt samarbeid gjennom hele arbeidet. Takk til Tilde Torkildsen for flotte tegninger til animasjonsfilmene.

Kompetanseutviklingspakken har tre kjernekomponenter fordelt på ti økter:

Språklig deltakelse:

- ✓ Barns språkutvikling
- ✓ Hverdagssamtalen
- ✓ Videreføring

Språklige erfaringer:

- ✓ Språklig variasjon i hverdagen
- ✓ Skriftspråkmøter
- ✓ Å oppdage skriften
- ✓ Barns deltakelse i lek og den voksnes rolle

Blikk for språk:

- ✓ Språk og deltakelse i lek
- ✓ Språklig variasjon og språklig identitet
- ✓ Språkarbeid i overgangssituasjoner

 Bruk av pakken

Bakgrunn for satsningen

- ▶ 16 % av norske 15-åringar ligger på et lesenivå som er **under «kritisk grense»**.
- ▶ **Guttene** skårer lavere enn jentene i lesing.
- ▶ Elever med **minoritetsspråklig** bakgrunn skårer lavere i lesing enn elever med norsk bakgrunn.
- ▶ Barn og elever som **strever med språk, lesing og skriving** blir ikke alltid oppdaget tidlig nok.
- ▶ **Høyt presterende elever** får ikke alltid nok utfordringer og støtte.

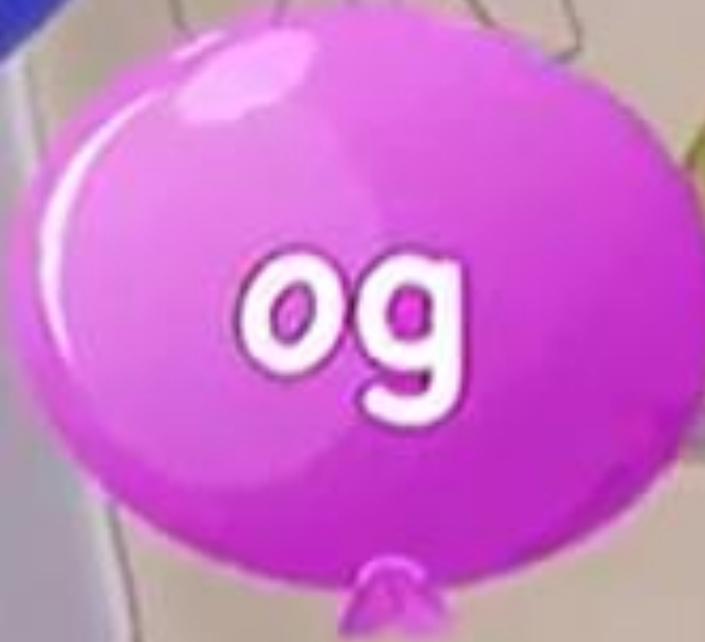

Ikke spesialpedagogisk, men for **ALLE** barn!

Metode og innhold i hver økt

- ▶ IGP = refleksjonsmetodikk innenfor hver økt.
 - ▶ I - individuelt
 - ▶ G - gruppe
 - ▶ P - plenum
- ▶ Utvikle en refleksjonskompetanse i barnehagen.
- ▶ Viktig at det etableres en kultur for å lære sammen.
- ▶ Etter hver økt får personalet i oppdrag å øve på en praktisk oppgave knyttet til temaet i økten.
- ▶ Hver økt starter med en plenumsrefleksjon der en ansatt fra hver avdeling sammenfatter personalets erfaringer fra oppdraget.

Snakk og vinn - Barns ordforråd

SVEIN NYHUS
LARS ER LARS

- Barns ordforråd

Suksesskriterier

- ▶ Personalet bør kjenne på et behov - eller at du som leder klarer å skape motivasjon!
- ▶ Velg en endringsleder som kan:
 - ▶ setter retning for arbeidet
 - ▶ endre organisasjonen
 - ▶ lede utviklingsarbeidet
- ▶ *«Hold et høyt trykk i starten og dere vil få mye igjen»!*

«Samtaleguide – kartlegging av barnets morsmål»

- Strukturert samtaleguide
- 5 temaer;
 - Bakgrunn
 - Aktivitet og kommunikasjon
 - Tidlig utvikling
 - Forståelsen av morsmålet
 - Bruken av språket
- Ment brukt når pedagogen ser at et flerspråklig barns språkutvikling ikke er helt som forventet.
- Når pedagogen har behov for mer kunnskap om barnets morsmålsutvikling.
- Se: <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/minoritetsspraklige/barnehage/Samtaleguide-om-barnets-morsmal/>

<p>6. Har barnet normalt syn og hørsel? Er hørselen sjekket hos lege?</p> <p>7. Har barnet vært mye syk, eller syk over lengre tid, da det var yngre?</p>	<p>6 og 7: Kan dette ha påvirket samspill og utvikling?</p>
<p>B. Aktivitet og kommunikasjon</p> <p>1. Hva liker barnet å gjøre når det er alene?</p> <p>2.</p> <p>a. Hva gjør barnet sammen med voksne i familien? (For eksempel lese bøker, høre fortellinger, se på TV, spille dataspill, leke ute, være med på voksnes aktiviteter og gjøremål.)</p> <p>b. Er det noen av disse aktivitetene barnet liker spesielt godt? Er det noe det ikke liker å gjøre?</p> <p>3.</p> <p>a. Er barnet aktiv ved å peke, prate eller vise ting i slike situasjoner?</p> <p>b. I hvilke aktiviteter eller situasjoner synes du barnet prater mest?</p> <p>c. Har du eksempler på hva barnet kan si?</p>	<p>1-3: Vi ønsker å finne aktiviteter og tema barnehagen kan bruke og bygge videre på, basert på barnets interesser og styrker. Vi ønsker også å få informasjon om aktivitet og språkmiljø hjemme, og hvordan dette har gitt muligheter til språkutvikling.</p>

<p>4.</p> <p>a. Pleier barnet å holde på lenge med en aktivitet, eller skifter han eller hun aktivitet ofte?</p> <p>b. Påvirkes dette av om det brukes mye språk i aktivitetene?</p> <p>5.</p> <p>a. Leker barnet med andre barn som snakker samme morsmål? Snakker barnet mye da? Blir det mye misforståelser i de situasjonene?</p> <p>b. Foretrekker barnet å leke med yngre barn som snakker samme morsmål, eller med barn på egen alder?</p>	<p>4: Vi ønsker å finne en mulig sammenheng mellom språkbruk og barnets oppmerksomhet og konsentrasjon.</p> <p>4 og 5: Vurder svarene opp mot observasjoner i barnehagen og situasjoner der det brukes norsk språk.</p>
<p>C. Tidlig utvikling</p> <p>1. Bablet barnet mye som baby, eller var han eller hun et stille barn?</p> <p>2. Når sa barnet sitt første ord (ikke mamma eller pappa)?</p> <p>3. Når begynte barnet å lage korte setninger? (For eksempel «Min bamse», «Ha mere», «Være med»)</p>	<p>1-3: Vi ønsker å finne ut om barnet har hatt en typisk tidlig språkutvikling på morsmålet, vurdert ut fra noen milepæler. Vurder sammenhengen mellom tidlig språkutvikling og morsmålsferdighetene i dag.</p>
<p>D. Forståelsen av morsmålet</p> <p>1. Følger barnet med når du synger sanger, forklarer noe, forteller en historie eller leser en bok?</p> <p>2. Hvis du ikke hjelper med å peke eller vise (gjelder a-d):</p> <p>a. Kan barnet peke på kjente ting hvis du for eksempel sier «Hvor er ballen?» / «Hvor er koppen?»</p>	<p>1-3: Disse spørsmålene kan være vanskelige for foreldre å svare på. I så fall, be gjerne foreldrene prøve ut hjemme. Prøv også ut på norsk i barnehagen.</p> <p>1: Kan eventuelt mangel på interesse eller oppmerksomhet skyldes vansker med å forstå?</p>

Kurs våren 2017

Språklydutvikling og tiltak for barnehagebarn

Kurs:

8. mars, kl. 13.30 – 15.30

Gruppeveiledning:

29. mars, kl. 13.00 – 15.00

Kurs:

10. mai kl. 17.30 – 19.30

Gruppeveiledning:

31. mai kl. 13.00 – 15.00

Kurset tar for seg språklydutvikling, uttalevansker, kartlegging når barnehagebarn har uttalevansker, tiltak for å stimulere barns språklydutvikling.

Deltakerne får også med seg eget tiltakshefte.

For påmelding se kompetanseplanen til barnehagekontoret

